

Saksfremlegg

Brannsamarbeid Trøndelag - kommunalt oppgavefellesskap

SAKSNR

Gauldal brann og redning IKS innstiller til Melhus og Midtre Gauldal kommune å fatte følgende vedtak:

Melhus/Midtre Gauldal kommune vedtar forslag til samarbeidsavtale for Brannsamarbeid Trøndelag kommunalt oppgavefellesskap slik den fremgår av vedlegg 1.

Sammendrag

Brannsamarbeid Trøndelag har siden det ble opprettet vært et uformelt samarbeid mellom brannvesen i Trøndelag. Målet med samarbeidet har blant annet vært å vurdere utfordringer og muligheter ved å samarbeide tettere enn før.

Brannsamarbeid Trøndelag har for perioden 2024 – 2027 mottatt ca. 11 millioner kroner for å heve kvalitet på brann- og redningstjenester i regionen, uten ekstra kostnad for kommunene. Dette inkluderer ca. 7,5 millioner kroner fra EU og 3,5 millioner kroner fra Statsforvalteren i Trøndelag. I tillegg støtter Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap Brannsamarbeid Trøndelag med egeninnsats.

En videreføring av Brannsamarbeid Trøndelag kan legge til rette for lignende gevinster og tettere samarbeid også i framtiden.

Denne saken beskriver hvordan brannsamarbeidet kan formaliseres ved at det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap, med Trondheim kommune som kontorkommune.

Kostnader for Brannsamarbeid Trøndelag for 2027 er beregnet til 1 750 000 kroner.

Styringsgruppen for brannsamarbeidet anbefaler at det enkelte brannvesen ivaretar finansiering av Brannsamarbeid Trøndelag innenfor de eierbidragene som brannvesenene tildeles.

Målsettingen med brannsamarbeidet er å skape muligheter for effektivisering og stordriftsfordeler for brann- og redningsvesenene. Dersom samarbeidet ikke videreføres vil det være mindre sannsynlig at effektivisering og stordriftsfordeler oppnås.

Bakgrunn og fakta

Mulighetsstudien Brannsamarbeid Trøndelag har undersøkt mulighetene for et mer formalisert samarbeid mellom brannvesenene i Trøndelag enn det som er i dag.

Mulighetsstudien har tatt for seg framtidige utfordringer og muligheter for å vurdere hensiktsmessige samarbeidsområder. Disse er:

- kurs og opplæring, inkludert øvelser
- bedre kunnskaps- og erfaringsdeling, inkludert samarbeid om planverk og analyser
- samarbeid om innkjøpsordninger og deling av ekspertise for mindre innkjøp
- samarbeid om lederstøtte og stab for håndtering av kritiske hendelser

Samarbeidsområdene kan heve kvaliteten på forebyggende- og beredskapsarbeid på tvers av brannvesenene i Trøndelag. Det kan også gi stordriftsfordeler i form av mer effektiv drift, kostnadsbesparelser og økt kompetanse.

Vedlegg 2 viser gevinstanalyse som beskriver fordeler, ulemper, økonomiske gevinster og forbedringsforslag for Brannsamarbeid Trøndelag. De tre viktigste gevinstkategoriene er kompetanse og nettverk, styrket beredskap og kostnadseffektivitet.

Vedtak i representantskapet i Midt-Norge 110-sentral IKS

Brannsamarbeid Trøndelag ble behandlet av representantskapet i Midt-Norge 110-sentral IKS i 2023 og 2024, med bakgrunn i at deltakerne i representantskapet representerer de samme kommunene som vurderer deltakelse i Brannsamarbeid Trøndelag.

I representantskapets behandling den 20. desember 2023 ble det vedtatt følgende:

“Representantskapet i MN 110 anbefaler at brannvesenene i regionen etablerer “Brannsamarbeid Trøndelag”.

Det etableres et prosjekt i tråd med ovennevnte for gjennomføring av en mulighetsstudie over ett år med oppstart 1. jan 2024 innenfor en økonomisk ramme tilsvarende tildelte skjønnsmidler fra Statsforvalteren i Trøndelag.

Studien skal avdekke de områder det er fornuftig og rasjonelt å samarbeide om, samt beskrive organisering av et regionalt samarbeid om brann- og redning i Trøndelag. Prosjektet skal også inneholde forslag til budsjett samt finansieringsmodell for brannsamarbeid Trøndelag.

I utredningsarbeidet skal det sikres bred involvering for å avdekke de områdene det er naturlig og hensiktsmessig å samarbeide om.

Det etableres en styringsgruppe, samt referansegruppe for å sikre bred medvirkning og kvalitetssikring av prosjektet.

Prosjektet legger fram en sluttrapport innen 1. des 2024 inkludert forslag til samarbeidsavtale for endelig vedtak i kommunestyret.”

Den 17. desember 2024 vedtok representantskapet i Midt-Norge 110-sentral IKS:

“Ordførerkollegiet som inngår i Representantskapet i Midt-Norge 110-sentral IKS anbefaler at Brannsamarbeid Trøndelag fortsetter i tråd med det som er beskrevet under oppsummering.

Det vil si:

1. Utvid dagens format på samarbeidet med dedikerte ressurser (koordinatorrolle) for å koordinere og holde kontinuitet i Brannsamarbeid Trøndelag. Tilsetting av koordinator må innrettes ut fra at prosjektet inntil annen beslutning er tatt må anses som et midlertidig prosjekt for 2025 og 2026. Videreføring av prosjektet ut over 2025 forutsetter at man oppnår ekstern finansiering ut 2026.
2. Hold kommunestyret orientert om utviklingen, og fortsett arbeid for opprettelse av kommunalt oppgavefellesskap, som kan underlegges én av deltakerkommunene.
3. I løpet av denne toårsperioden skal det gjennomføres evalueringer, før eventuell endelig anbefaling legges fram for kommunestyret som har ansvarsområder innenfor Midt-Norge 110-sentral sitt distrikt. Evalueringen skal inneholde gevinstanalyser, herunder også av konkrete økonomiske gevinster, som grunnlag for beslutning om videre forløp.
4. Eventuell endelig anbefaling leveres kommunestyret for behandling i løpet av siste kvartal 2026.

Punkt 4 er under forutsetning av at Brannsamarbeid Trøndelag greier å skaffe tilstrekkelig ekstern finansiering til drift i 2026.”

Mulige samarbeidsformer

14 ulike samarbeidsformer for Brannsamarbeid Trøndelag har blitt vurdert, hvorav [kommunalt oppgavefellesskap som ikke er eget rettssubjekt](#) (KO) framstår som mest egnet. KO bevarer kommunal kontroll med oppgaver og økonomi, er lite kostnadskrevende, og kan brukes for å tilrettelegge for mulige samarbeidsområder.

Om kommunalt oppgavefellesskap

To eller flere kommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.

Et oppgavefellesskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefellesskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser.

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefellesskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Hvert kommunestyre velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer. Hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

I kommuner med parlamentarisk styreform kan kommunestyret selv fastsette at kommunerådet (byrådet) skal velge kommunens medlemmer. Rådet kan videredelegere denne myndigheten til enkeltmedlemmer av rådet hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet.

Daglig leder i oppgavefellesskapet kan ikke være medlem av representantskapet.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for fire år hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Den enkelte deltakeren kan selv når som helst ved nyvalg skifte ut de medlemmene og varamedlemmene som deltakeren selv har valgt. Nye medlemmer og varamedlemmer velges for resten av valgperioden.

Når det opprettes et oppgavefellesskap, skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefellesskapet.

De enkelte kommunestyrene i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer.

Deltakerkommune og kontorkommune

Kommuneloven bruker ulike begreper om kommunene som deltar i et oppgavefellesskap, avhengig av hvilken rolle de har i samarbeidet. *Deltakerkommunene* omfatter alle kommunene som er med i samarbeidet. Begrepet *kontorkommune* brukes om den deltakerkommunen som avgir ressurser til samarbeidet og i hovedsak står rettslig og økonomisk ansvarlig for eventuelle kontrakter som inngås. Begrepet brukes først og fremst i samarbeid som *ikke* er et eget rettssubjekt.

Prosess med valg av kontorkommune

Valg av kontorkommune er behandlet i styringsgruppen for Brannsamarbeid Trøndelag. Alle brannsjefer i samarbeidet har blitt bedt om å avklare med respektive kommunedirektører om det kan være aktuelt å være kontorkommune for samarbeidet. Det kom få tilbakemeldinger, og ingen meldte at noen av deres kommuner ønsker å påta seg ansvar som kontorkommune for Brannsamarbeid Trøndelag. Trondheim kommune har etter dette gjort en vurdering og kan påta seg å være kontorkommune forutsatt at alle utgifter til samarbeidet dekkes av deltakerne.

Vurdering

Det har vært et stort søkelys på effektivisering og økt tjenestekvalitet i offentlig sektor. En måte å kunne effektivisere er ved å kunne samarbeide innenfor formidling av ressurser og erfaring. I rapporten «Fremtidens brann- og redningsvesen - Helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet.» er også regionalt samarbeid et sentralt tema som anbefales. Denne rapporten er behandlet i Stortinget og fulgt opp gjennom Meld. St. 16, hvor regionalt samarbeid mellom brann- og redningsvesen fremheves som et sentralt virkemiddel for nødvendig kvalitetsheving av brann- og redningstjenester i Norge.

I den forbindelse er det gjennomført en mulighetsstudie om regionalt samarbeid innenfor brann- og redningsområdet i Trøndelag. Det har vært etablert et uformelt regionalt brannsamarbeid i trøndelagsregionen som tidligere ble kalt «Trønderbataljonen». Dette samarbeidet har etablert en del samarbeidsområder. Eksempler på samarbeidsområder er:

- felles bistandsavtale
- felles ressursoversikt
- felles kommunikasjonsplattform om skogbrann
- faglig samarbeid feietjenesten
- et felles øvingsforum
- samarbeid om kursvirksomhet
- felles dronetjeneste for hele Trøndelag

Dronetjenesten er det største samarbeidsprosjektet som er etablert. Dette prosjektet er administrert av Midt-Norge 110-sentral IKS.

Resultater i Brannsamarbeid Trøndelag

Høsten 2025 ble det gjennomført en samling i Brannsamarbeid Trøndelag, og det ble presentert resultater fra fagutvalgene i brannsamarbeidet. Følgende oppsummering viser resultater som er oppnådd så langt:

Fagutvalg for brannforebyggende arbeid:

- Felles maler og rutiner (farlig stoff og fyrverkeribehandling/-søknader)
- Flere felles digitale fagsamlinger, erfaringsdeling og fysisk samling
- Flere webinar (brannfarlige el-sparkesykler, klart språk, farlig gods og brannetterforskning)

Fagutvalg for feietjenesten:

- Flere digitale og fysiske møter, delingskultur og erfaringsdeling
- Arbeid med økt standardisering (prosedyrer, driftsbiler og utstyr, kommunikasjon)
- Arbeid med felles risikomodeller og forventningsavklaring

Fagutvalg for material og innkjøp:

- Kartlegging av muligheter og organisering for felles innkjøp
- Forslag til felles uniformsreglement som grunnlag for anbud
- Forslag til innkjøpslister for materiell for brannvesen som grunnlag for anbud

Fagutvalg for plan og dokumentasjon:

- Formidling av felles veileder for slukkeinnsats
- Vurdering av IKT-verktøy og rutiner for effektiv krisehåndtering

Fagutvalg for kurs og øvelser:

- Felles oversikter over kurs, øvelser og instruktører i regionen
- Konsept for delings- og påmeldingsløsning for kurs og øvelser planlagt
- Jevnlige fagsamlinger for kurs- og øvingsansvarlige innført

Fagutvalg for brann- og redningsberedskap:

- Etablert oversikt over lederstøtteressurser for krisehåndtering i regionen
- Plan for kompetanseheving for lederstøtte, skogbrann, samt urbant søk og redning i forbindelse med f.eks. leirskred, sammenraste konstruksjoner, o.l.

Resultatene viser at brannsamarbeidet har kommet godt i gang med å iverksette samarbeidsområder som vil bidra til tettere samarbeid og muligheter for økt kvalitet og bedre ressursutnyttelse. Ved å etablere et kommunalt oppgavefellesskap vil det være mulig å videreutvikle dette.

Valg av kontorkommune

Trondheim kommune er positiv til å stille som kontorkommune for Brannsamarbeid Trøndelag. Det forutsettes at kostnader som knyttes til dette ikke dekkes av Trondheim kommune, men av aktørene i brannsamarbeidet. Trondheim kommune er også kontorkommune for [Midt-Norge IUA](#), og Brannsamarbeid Trøndelag kan dra nytte av erfaringer som Midt-Norge IUA har opparbeidet.

Daglig leder/koordinator

Ansettelse av en person i fulltidsstilling (ett årsverk) for å koordinere samarbeidet vil kunne være den viktigste faktoren for stabil og kontinuerlig drift av Brannsamarbeid Trøndelag. Det anbefales at daglig leder/koordinator ansettes i kontorkommunen. Dersom Trondheim kommune blir

kontorkommune for brannsamarbeidet vil daglig leder/koordinator ved behov kunne innhente kunnskap om drift av kommunalt oppgavefellesskap av daglig leder i Midt-Norge IUA.

Ved et eventuelt opphør av brannsamarbeidet kan det medføre at den som blir ansatt som daglig leder/koordinator eventuelt må fristilles.

EU-prosjekt

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har etablert et prosjekt som heter «Utvikling av regionale brann- og redningskapasiteter og samarbeid». Prosjektet involverer mange ulike organisasjoner i Norge, men også EU og svenske myndigheter. EU støtter prosjektet finansielt med 640 000 EUR (ca 7,5 millioner kroner) og det utgjør 95 % av prosjektets kostnader. DSB bidrar med de øvrige 5 % av kostnadene.

Brannsamarbeid Trøndelag er deltaker og premissgiver i dette arbeidet, og prosjektet er opprettet i tilknytning til Brannsamarbeid Trøndelag hvor målet er å bli bedre til å håndtere kriser (som naturhendelser, skogbrann og skred) i og utenfor Midt-Norge, sammen med andre beredskapsaktører. Prosjektet skal også bidra til å styrke motstandsevne mot trusler som påvirker egen sårbarhet. Prosjektperioden for dette er 2026 og 2027.

EU-prosjektet viser at det er stort fokus på regionale samarbeid og vil bidra til å styrke Brannsamarbeid Trøndelag. Resultater fra EU-prosjektet vil etter planen videreføres av Brannsamarbeid Trøndelag.

Prosjektet følges av Statsforvalteren i Trøndelag, som også har støttet utviklingen av Brannsamarbeid Trøndelag.

Regional ROS

Regional ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) for brann- og redningstjenesten i Trøndelag har som formål å synliggjøre hvordan regionens samlede beredskapsevne påvirkes av eksterne og interne forhold, og hvordan denne evnen kan styrkes gjennom ulike regionale tiltak. Et felles bilde av risiko og sårbarhet er nødvendig for å sikre robusthet og kontinuitet i tjenesten på tvers av brannvernregioner.

Det overordnede målet er å etablere et kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å identifisere de hendelsene og strukturelle sårbarhetene som i størst grad utfordrer regionens evne til å håndtere omfattende eller langvarige påkjenninger. Dette innebærer å vurdere kapasitet, samvirke, spesialkompetanse, organisatoriske forhold og kritiske avhengigheter som kan påvirke tjenestens funksjonsevne. Analysen er ikke ment å tallfeste den totale risikoen i regionen, men å gi et beslutningsgrunnlag som gjør det mulig å styrke de faktorene som opprettholder beredskapsevnen ved alvorlige eller komplekse hendelser.

Analysen omfatter kun brann- og redningsvesenene som aktør, men omtaler andre beredskapsaktører der dette er relevant for å belyse avhengigheter og samhandlingsbehov.

Regional ROS defineres som del av arbeidspakke 1 (WP1) i EU-prosjektet og har som formål å utarbeide en regional risiko – og sårbarhetsanalyse for brannvernregion Trøndelag. Regional ROS skal identifisere uønskede hendelser som kan påvirke tjenestens evne til å levere kritiske tjenester, vurdere sannsynlighet og konsekvens for disse hendelsene, samt analysere sårbarheter. Deretter skal det utarbeides en beredskapsanalyse som skal kartlegge eksisterende kapasiteter og vurdere robusthet i møte med de identifiserte hendelsene i Regional ROS. Til slutt skal det utarbeides en sammenstillingsanalyse, eller GAP-analyse, som beskriver tiltak for å nå ønsket beredskapsevne. Fokus for analysen er primært mot hendelser som krever betydelige ressurser, enten i form av personell eller tekniske ressurser, eller lederstøtte i form av stabsfunksjoner eller spesialkompetanse som kommer fra andre brann – og redningsvesen enn sitt eget.

Regional ROS er et eksempel på krav som stilles fra nasjonalt hold hvor brannsamarbeidet gjør at Trøndelag kan levere på dette på en god måte, og det vil trolig være et mer krevende arbeid uten Brannsamarbeid Trøndelag.

Samarbeid om analysearbeid kan spare kommunene for arbeid i tillegg til at produktet som leveres kan bli bedre. Det kan føre til økt totalberedskap i kommunene og regionen.

Vest brann- og redningsregion KO

[Vest Brann- og redningsregion KO](#) (VBR) ble etablert i 2018. Formålet var å skape et formelt og strukturert langsiktig nettverk for deling av kunnskap og erfaring mellom selvstendige brann- og redningsvesen i deltakerkommunene, for å skape en tryggere hverdag for innbyggerne. Samarbeidet har siden det ble etablert omfattet fag- og kompetanseutvikling, etablering av regional innsats- og lederstøtteordning, plandokumenter og felles kvalitetsstandarder. Samarbeidet har fulgt en trinnvis utvikling. Det er nå 22 deltakerkommuner i VBR, og 6 nye kommuner har søkt om medlemskap.

I 2024 ble det gjennomført en evaluering av samarbeidet som viser at VBR har styrket fagmiljøene på tvers av brann- og redningsvesenene, og at deltakerne opplever økt kvalitet i tjenestene. Felles øvelser og samlinger har bidratt til bedre kjennskap og trygghet blant mannskapene, noe som forbedrer samarbeidet i skarpe situasjoner. Evalueringen identifiserer også at det ikke er store barrierer for videreutvikling, og at VBR skaper en tryggere hverdag for innbyggerne i deltakerkommunene. Det foreslås tiltak som kan styrke samarbeidet ytterligere.

Brannsamarbeid Trøndelag er i tett dialog med VBR for å lære av de erfaringene som VBR har opparbeidet, og vil etter en eventuell opprettelse av et kommunalt oppgavefellesskap fortsette denne dialogen. Brannsamarbeidet er også i tett dialog med flere andre tilsvarende initiativ og brannregioner i Norge.

Konsekvenser for klima og det ytre miljø

Denne saken har isolert sett ingen konsekvenser for klima og det ytre miljø.

Konsekvenser for arbeidsmiljøet

Denne saken har ingen konsekvenser for arbeidsmiljøet i kommunen.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Kostnader for Brannsamarbeid Trøndelag for 2027 er beregnet til 1 750 000 kroner. Forslag til samarbeidsavtale (Vedlegg 1) viser hvordan dette fordeles mellom eierkommunene, hvor 30% av kostnadene fordeles likt mellom kommunene, og 70% fordeles etter innbyggertall.

Melhus/Midtre Gauldal kommune sin eierandel er beregnet til 3,59% / 1,24%, med en kostnad i 2027 på 56793,- / 27971,- kroner. Dette forutsettes finansiert innenfor eierbidraget som Melhus/Midtre Gauldal kommune tildeler Gauldal brann og redning IKS.

Styringsgruppen for brannsamarbeidet anbefaler at det enkelte brannvesen ivaretar finansiering av Brannsamarbeid Trøndelag innenfor de eierbidragene som brannvesenene tildeles.

Målsettingen med brannsamarbeidet er å skape muligheter for effektivisering og stordriftsfordeler for brann- og redningsvesenene. Dersom samarbeidet ikke videreføres vil det være mindre sannsynlig at effektivisering og stordriftsfordeler oppnås.

Brannsamarbeid Trøndelag har for perioden 2024 – 2027 mottatt ca. 11 millioner kroner for å heve kvalitet på brann- og redningstjenester i regionen, uten ekstra kostnad for kommunene. Dette inkluderer ca. 7,5 millioner kroner fra EU og 3,5 millioner kroner fra Statsforvalteren i Trøndelag. I tillegg støtter Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap Brannsamarbeid Trøndelag med egeninnsats. En videreføring av Brannsamarbeid Trøndelag vil kunne legge til rette for lignende gevinster også i framtiden.

Konklusjon

Siden Brannsamarbeid Trøndelag startet har det blitt gjennomført ulike prosesser og vurderinger som viser flere områder det er mulig å utvikle et tettere samarbeid mellom brannvesenene i Trøndelag. Samarbeidet vil bidra til å heve kvaliteten på forebyggende- og beredskapsarbeid på tvers av brannvesenene, og det kan også gi stordriftsfordeler i form av mer effektiv drift, kostnadsbesparelser og økt kompetanse.

Kommunedirektøren mener samarbeidet bør utvikles videre og formaliseres ved at det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap. Kommunedirektøren mener også det er positivt at det enkelte

brannvesen ivaretar finansiering av oppgavefellesskapet innenfor de eierbidragene som brannvesenene tildeles slik at dette ikke medfører økte kostnader for kommunene.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret vedtar forslag til samarbeidsavtale for Brannsamarbeid Trøndelag kommunalt oppgavefellesskap slik den fremgår av vedlegg 1.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Samarbeidsavtale Brannsamarbeid Trøndelag KO

Vedlegg 2 Gevinstanalyse

DATO

SISTEGODKJENNER1NAVN

SISTEGODKJENNER1TITTEL

Her er det kun ??? som skal signere